

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an 500 Lei Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concursuri de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 500, de cl. II 400, de cl. III 300 Lei. Celelalte publicații 400 Lei.</p>
--	--	--

Un nou argument rațional pentru dovedirea
 existenței personale a lui Dumnezeu

ARGUMENTUL PRINCIPIOLOGIC

Formularea lui

Baza ontologică a unui argument rațional trebuie să fie numai decât valabilitatea și cursul universal al valorii, realității, sau fenomenului, din care își construiește premisele sale și și trage concluzia sa.

Această valabilitate universală a valorii ontologice, pe care se odihnește și se înalță argumentarea rațională a existenței personale a lui Dumnezeu, asigură drumul neîmpiedicat, spre suprema concluzie rațională, care este Dumnezeu.

În oricâte feluri a fost argumentată existența personală a lui Dumnezeu, plecarea spre El a trebuit să se facă de pe temelii ontologice universale, fiindcă numai universalul cosmic și antropologic sigilează concluziile raționale cu absolutul și infinitul divin.

Fie mișcarea, fie entropia, fie gravitațiunea, fie armonia și legalitatea, fie ultimele cauze și ultimele scopuri puse în creație, fie substanța și energia, fie legea morală, ori aspirațiile psihice ale omului, toate aceste valori și realități sunt universale, dela ele a putut pleca rațiunea, fără nicio piedică, spre argumentarea acelei existențe absolute personale, care stă deasupra întregii creații, atotînțeleaptă și atotstăpânitoare.

În toate direcțiile, unde activează rațiunea omenească, se poate călători silogistic spre Dumnezeu, cu condiția elementară ca începutul călătoriei să înceapă cu bine, adică dela valori și realități cosmice și antropologice universale.

O călătorie care începe dela valori sau realități particulare umane nu poate să se sfârșească decât cu un naufragiu din apele albastre ale azurului și seninului transcendental în cele turburi ale întunecatului eu subiectiv natural.

După cum am observat, la enumerarea valorilor universale recunoscute ca puncte de plecare fericită spre dovedirea existenței personale a lui Dumnezeu, între aceste valori sunt amintite și: cauzalitatea, finalitatea și substanța. Ele servesc, mai ales principiul cauzalității, la organizarea rațională a realității materiale cosmice și antropologice pentru crearea celebrelor argumente raționale, atât pentru dovedirea existenței personale a lui Dumnezeu, cât și pentru dovedirea nemuririi sufletului, pe care le putem afla în orice „Curs de Teologie fundamentală”.¹

Numai argumentele ontologice sunt libere de influența cauzalității și finalității, deoarece ele pleacă dela însăși ontologia ideii, pe care o studiază din punct de vedere rațional. Căuzalitatea, finalitatea și substanța nu sunt însă valori raționale fluctuante sau suspendate, ele fac parte dintre primele principii și primele categorii.

Dintre aceste prime principii și categorii rațiunea s'a servit pentru a ajunge la Dumnezeu numai de câteva, de fapt toate principiile prime și categoriile prime, cercetate cu grijă și studiate, mărturisesc despre existența personală a unui Dumnezeu, care stă atotputernic la originea înțeleaptă nu numai a lumii și omului, dar și a principiilor și categoriilor prime de organizare a lumii.

Mai mult, considerate disparat și singular, principiile prime și categoriile prime prezintă o putere demonstrativă mult mai slabă, decât

¹ Cf. P. Rezuș, *Curs de Teologia fundamentală*, Caransebeș, Diecezană, 1942, pp. 78-190; 286-305.

atunci când sunt considerate în blocul lor indestructibil.

Ținta propusă de noi înainte, la alcătuirea acestui studiu a fost să considerăm primele principii și categorii într'un bloc indestructibil și într'o „continuitate dinamică”,² pentru ca astfel să conchidem, pe o cale rațională nouă și puternică, la existența unui Dumnezeu creator atotputernic și atotînțelept al lumii.

Metafizica, care cercetează critic nu numai problema existenței personale a lui Dumnezeu, dar și structura rațiunii însăși, pentru a desprinde, din structura și exercițiul său, valorile și normele sale universale de lucru și ființă, ne-a oferit întreg materialul acestui studiu, după cum tot ea l-a oferit rațiunii și atunci când s'a ocupat numai cu unul dintre principiile prime, sau a studiat numai una dintre valorile universale.

De data aceasta metafizica însăși ne oferă un complex de valori și de realități universale, care stau la însăși temelia ontologică a creației, colaborând și la organizarea structurală înțeleaptă a întregii realități create. Acest complex de valori și de realități sunt *primele principii și primele categorii*. Denumite chiar de filosofi materialişti recunoscuți, ca *Vasile Conta*, „*întâile principii care alcătuiesc lumea*”,³ „*raporturile-tip*” și „*judcățile-tip*”,⁴ primele principii și categorii, ies dela început din sfera naturală a omului și se situează în sfera supraumană a universalului, a transcendentalului și a divinului.

Primele principii și primele categorii, indiferent cum ar fi împărțite: în „*principii raționale*”, sau „*categorii și idei ale rațiunii*”,⁵ dela început impun o observație elementară: ele există odată cu creația, ele aparțin creației, care se conduce după ele, ele nu pot fi desridicate prin puteri omenești, iar rațiunea umană, în loc de a le ignora, trebuie să și le împrăzieze, organizându-se după ele, dacă vrea să înțeleagă realitatea creată cosmică și antropologică și totodată dacă vrea ca judecățile sale să aibă vreo valoare oarecare.

Peste tot primele principii și primele categorii vădesc, prin prezența lor universală și exercițiul lor imuabil, proveniența lor supra-naturală și organizarea lor atotînțeleaptă divină.

Nu ne rămâne acum decât să studiem, rând pe rând, aceste prime principii și categorii, spre a constata universalitatea lor, atât din punct de vedere al existenței lor, cât și din punct de vedere al valorii lor raționale. Cele mai cunoscute principii și categorii, pe care le aflăm în orice manual de filosofie, care studiază structura rațiunii, sunt următoarele:

1. **Categoria și principiul identității și cel al contradicției sau contrarietății.** După această categorie și după acest principiu, ceva distinct și definit nu poate fi totodată și altceva, tot atât de distinct și de definit. Nu există astfel decât numai un singur distinct și definit, care nu mai poate fi totodată și altceva. Această regulă este universală. Nicăiri în lume nu se vor afla două realități, două lucruri, două fenomene sau două ființe care să fie identice.

Filosofi clasici, ca *Aristotel*, ori mai noi, ca *Leibnitz* și *Mayerson*, erau atât de entuziasmați de acest principiu prim, încât clădeau pe el întreaga filosofie și întreaga știință.⁶ Identitatea era pentru ei universală realitate, după care totul ce există sau se creează poate fi categorisit, fără grijă de a se pierde, sau a se confunda într'o realitate cu tendințe sau gusturi panteiste. De fapt identitatea are o valabilitate universală și este o realitate universală. Ea stă la baza tuturor lucrurilor și acțiunilor noastre, identificându-le pe fiecare aparte, pentru sine.

Nimeni pe lume nu ar fi putut crea și organiza lumea după o astfel de lege, după un astfel de principiu, în afară de ființa supremă, care este Dumnezeu. Numai ea, în imensa-I înțelepciune, a aflat de bine că identitatea și contradicția trebuie să steie irevocabil și imuabil la temelia creației, dacă această creație este destinată ordinii și armoniei și nu haosului și confuziei generale.

Iată, deci, că acest principiu prim este de proveniență divină și dovedește existența unui Dumnezeu creator atotputernic și organizator atotînțelept al lumii și al omului, fiindcă și lumea și omul se conduc după acest principiu prim, fără ca prin aceasta să-l fi creat, sau să-l abată din exercițiul său universal.

2. **Categoria și principiul terțiului exclus.** După această categorie și după acest principiu se admite din două posibilități una, pozitivă sau negativă, dar se exclude posibilitatea a treia, care nu are nicio legătură cu celelalte două posibilități.

² Cf. N. Segărceanu, *Contribuții la teoria categoriilor*, în *Revista de filosofie*, Vol. XIV (Seria Nouă), Nr. 2, Aprilie—Iunie 1929, p. 200.

³ Cf. *Opere filosofice*, ed. de N. Petrescu, București, Cartea Românească, 1922, pp. 509—539.

⁴ Cf. E. Baudin, *Cours de psychologie*, VIII éd., Paris, J. de Gigord, 1937, p. 399.

⁵ Cf. A. Cuvillier, *Manual de philosophie*, t. I, Paris, A. Colin, 1937, p. 534.

⁶ Cf. Baudin, *o. c.*, p. 401.

Principiul terțiului exclus are o mare valoare în criteriologia diferitelor fenomene și valori, cât și în caracterizarea lor. Terțiul exclus simplifică foarte mult lucrurile. Acest terțiu exclus există ca o realitate palpabilă universală. El nu este o invenție a minții noastre, ci lumea este alcătuită astfel, încât terțiul exclus intră în discuție oricând se are în vedere vreo alegere între două posibilități.

Terțiul exclus este, astfel, o categorie primă și un principiu prim creat și stabilit în lume de însuși Dumnezeu.

3. Categoria și principiul rațiunii suficiente. După această categorie și după acest principiu, fiecare lucru și fiecare fenomen trebuie să-și aibă rațiunea sa suficientă în sine, în sensul că există o cauză sau o noțiune determinantă, care poate da seama a priori de existența, felul de existență, sau non-existența a ceva (*Leibnitz*).⁷ Suficiența implică în sine existența, originea, finalitatea și substanța fenomenului sau lucrului considerat. Ea pleacă de la contingența universală, care impune fiecărui lucru o rațiune suficientă.

Rațiunea suficientă poate fi constatată, controlată și verificată oriunde, în lume. Ea are curs universal. *Foullée* a numit-o un postulat de universală inteligibilitate.⁸ Cel care a imprimat peste tot în lume rațiuni suficiente nu poate fi decât Dumnezeu.

4. Categoria și principiul cauzalității. Această categorie și acest principiu este cel mai celebru în Teologia fundamentală, fiindcă el servește la organizarea rațională a realității în majoritatea argumentelor raționale pentru dovedirea existenței personale a lui Dumnezeu, cât și a celor pentru dovedirea nemuririi sufletului.

După principiul cauzalității, fiecare lucru, fenomen sau ființă trebuie să-și aibă cauza sa eficientă, deoarece nimic din ceea ce există nu există fără o cauză eficientă și orice efect presupune o cauză și în aceleași condițiuni, aceeași cauză este urmată de același efect.⁹

Acest principiu este cel mai popular în știință și filosofie. El stă la temelie a celor mai numeroase, diferite și geniale creații ale spiritului omenesc. De „cauzalitate“ s'a lovit omul din cele mai vechi timpuri. Din anticele vremuri ale lui Aristot, sau Heraclit, omul s'a întrebat care este cauza mișcării, cât și sub-

stratul aceluia celebru „panta rei“, care mai circulă cu deplină valabilitate și astăzi.

Acest principiu se poate observa oriunde în natura neînsuflețită și oriunde în cea însuflețită. El este una dintre cele mai luminoase dovezi despre puterea și înțelepciunea Ființei supreme care a organizat cauzal lumea și omul.

5. Categoria și principiul finalității. Finalitatea este un alt principiu popular observat de om în lume din cele mai străvechi timpuri (*David, Anaxagora, Socrate, Plato*). După acest principiu, fiecare lucru și fiecare fenomen își are scopul său final în sine, cauza sa finală înaintea sa, sfârșitul său hotărât. Finalitatea este o consecință logică a rațiunii suficiente, a contingenței și cauzalității. Ea este totuși distinctă prin aceea că imprimă cu timbrul său universal, dar specific și personal fiecărei ființe, toate existențele ce se consumă în timp și spațiu. *Filozoful Aristotel* spunea că: „*Natura nu face nimic în deșert*“.¹⁰ Finalitatea vădește mai bine decât oricare alt principiu destinul fiecărui lucru și fiecărei ființe, ea conține, de aceea, cele mai multe elemente morale.

În fața acestui principiu universal, mintea noastră se urcă spre cel ce a organizat totul armonios, legal și cu scopuri finale, care nu poate fi altcineva decât Dumnezeu.

Prof. Dr. Petru Rezuș

Cuvânt pentru ostași

Insemnătatea jertfei Eroilor

și cinstirea lor.

În viața Neamului românesc, creștin din leagănul său, datina străbună a pomenirii și cinstirii morților este adânc înrădăcinată.

Fiecare Român, în anumite zile, hotărâte de Biserică, își amintește mai viu și mai puternic de morții familiei sale; se duce la mormintele lor, le tămăduiește și sărută cu smerenie și cu evlavie crucile celor care nu mai sunt printre noi cu trupul, dar cu care — după legea noastră creștină — noi suntem și trebuie să fim în permanentă legătură sufletească.

Cu atât mai mult se cuvine să cultivăm cât mai des pomenirea creștinească a aceluia care prin jertfa vieții lor au asigurat existența și mărirea Patriei și au dat Neamului nostru dreptul la un viitor mai fericit.

7 Cf. Cuvillier, *o. c.*, I, p. 536.

8 *De animo*, III, XII; ap. Cuvillier, *o. c.*, I, p. 537.

9 Cuvillier, *o. c.*, I, p. 536.

10 *Ibidem*.

Această datină străbună care — vorba poetului — e „mai mult decât o lege“, a pomernirii creștinești a Eroilor, cari prin lupta și jertfa lor au realizat idealurile naționale, este o sfântă datorie pentru noi toți, fiindcă numai prin Eroii noștri suntem ceea ce suntem; ei ne-au dat libertatea și hotarele, cu oasele și sângele lor ne este amestecată glia.

Ea însă n'ar fi deplină dacă nu am căuta să ne dăm seama de marea însemnătate a jertfei Eroilor noștri și de chipurile în care suntem datori să cinstim deapururi pe cei cari ca și azi de-a-lungul întregii istorii românești au fost în același timp și Eroii Neamului și Martirii Creștinătății.

Jertfa Eroilor este de mare preț fiindcă: „Nicio viață, oricât de strălucită ar fi ea, nu prețuește ca tinerețea pe care dâșii ne-au dăruit-o“ cu atâta generozitate nu numai pentru reîntregirea Patriei ci și pentru biruința Crucii. *Ea este suprema dovadă:*

a) *De adevărată credință vie*, arătată cu fapta, nu numai cu vorba căci, după cum spune marele pedagog Foerster: „A crede în Dumnezeu înseamnă a vedea clar ceea ce este esențial în viață și a i te conforma eroic“. Eroii noștri au dovedit cu fapta clar viziunea lor, că esențialul în viață nu este individul pieritor ci Biserica ta, Neamul tău și Țara ta pentru care tu, ins, trebuie să te jertfești pentru ca ele să trăiască veșnic.

b) *De mare înțelepciune* prin consacrarea idealului înalt de apărare a legii și a pământului românesc, precum și prin prețuirea esențialului în viața și ființa lor — împlinirea datoriei și mântuirea sufletului — mai presus de trecătoarea viață pământească. Căci nu cât timp trăește omul are importanță ci cum a sfârșit viața lui pământească: „Viața unui om — spunea atât de bine un păstor de suflete — oricât de lungă ar fi, nu reprezintă aproape nimic față cu veșnicia. Deci a-ți încheia viața mai tâziu sau mai de vreme n'are importanță, însă foarte important este felul cum ți-ai încheiat viața și ce moștenire ai lăsat urmașilor tăi. Acel om se poate socoti pe deplin fericit pe care stârșitul vieții l-a găsit făcându-și datoria.“

c) *De adevărată dragoste către Dumnezeu și către aproapele*, căci, după cuvântul Sfintei Scripturi: „Nimeni nu poate avea mai mare dragoste decât să-și pună sufletul pentru aproapele său“. Eroii noștri sufletul și l-au pus pentru Biserica, Neamul și Patria lor, de aceea ei sunt cei mai buni creștini și cei mai mari patrioți.

Jertfa Eroilor e suprema jertfă omenească, asemănătoare — pentru cei cari au adus-o de

bună voe — jertfei Mântuitorului. Căci după cum Mântuitorul s'a adus pe sine jertfă de bună voe, pentru idealul mântuirii omului de osânda păcatului strămoșesc, așa și Eroii noștri s'au jertfit pentru idealul înalt al mântuirii Patriei și al biruinței Crucii lui Hristos.

Jertfa Eroilor noștri are mare însemnătate fiindcă ea este temelia existenței, mântuirii și trăinicieii Patriei, precum și temelia și garanția viitorului de aur al Neamului românesc.

Iată de ce avem sfânta datorie de a cinsti pe Eroii noștri ca pe Sfinții Patriei și ai Legii strămoșești cari și-au făcut în chipul cel mai deplin datoria lor de Români și de creștini.

Preot-Maior Damaschin Dalcoviciu

O scrisoare de pe frontul dela Răsărit.

Acum de curând Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Veniamin Nistor, a primit depe front o scrisoare plină de duiosire și evlavie legată de zilele sfințelor Sărbători ale Crăciunului.

Deși târziu sosită, această scrisoare, care avea destinația de a fi cetită într'una din zilele Crăciunului, în biserica satului autorului ei (Vârciorova) o oferim astăzi, tuturor cetitorilor noștri, pentru a se pune în legătură și a lua cunoștință de seninătatea și idealismul celor ce luptă pentru Cruce și Patrie, cu conștiința de cruciați și cărora le suntem veșnic datori în iubirea și recunoștința noastră, prea palid realizată în atitudinile noastre zilnice.

Nașterea Ta Hristoase Dumnezeule o lăudăm și o mărim!

Fulgi de zăpadă se cern fără încetare din înălțimile nemărginite ale Cerului, acoperind tot mai mult sub mantia lor albă întreaga fire.

Astăzi, aproape ca nici odată, ninge fără întrerupere, fulgi mari și grei.

Ce minunat se așterne albeața zăpezii, voind parcă să ascundă sub culoarea ei, simbol al curățeniei și nevinovăției, tot ce e urât, tot ce e necurat, tot ce e urmă a păcatului. Și mai ales aici la noi! În întinsul pădurilor acestora nesfârșite, cărora le-a fost dat să fie moartea mută a vitejiei credinței și bărbăției fiilor mândrei Români și în care străjuiesc pentru veci osemintele multora dintre acești bravi apărători ai Crucii, zic mai ales aici zăpada crește, crește mereu!

A înserat. Și odată cu căderea întunericului, fulgi se răresc, nori se înprăștie și pe Cerul înseninat ca pe o cupolă imensă a unei biserici

nemărginite, se aprind rând pe rând, miliardele de făclii care ard de secole, nestinse și neslăbite în puterea strălucirilor, ca o afirmare a nemărginitei puteri a Dumnezeuului nostru.

...Și în această seară, ca în toate serile când nu aveam altceva mai important de făcut, ascunși în gropile noastre săpate adânc în pământ și acoperite cu bârne groase de lemn, care ne servesc de adăposturi contra gloanțelor și proiectilelor dușmane și a interperiilor vremii, stăm câte trei patru ghiemuiți pe lângă focșorul ce-și împrăstie lumina palidă și călduroasă binefăcătoare în întunerecul „cămăruței“ noastre, și... tăcem! Tăcem cu toți. Nici unul dintre noi nu întrerupe tăcerea cu vreun cuvânt măcar. Suntem liniștiți având încrederea deplină în siguranța ce ne-o fac camarazii noștri ce stau la posturile lor de pândă cu ochii țintă la inamic, cu urechile ascuțite fără să se gândească o clipă măcar în altă parte, pentru ca la cel mai mic sgomot sau lucru ce li s'ar părea suspect, să dea alarma pentru a ne lua fiecare locul la posturile noastre.

...Și liniștea care ne încunjură în această seară, e atât de binefăcătoare de divină. Lăsăm gândurile noastre să pribegească ele singure, în vremurile trecute ale anilor rămași în urmă, pe meleagurile sfinte ale copilăriei noastre care ne sunt vecinic vii în suflete, să retrăim ca în alți ani această seară minunată, cu sufletele noastre alături de voi scumpi părinți, frați, surori, rude și preteni și gustăm în tăcere numai cu gândul, clipele care altă dată le-am trăit aievea.

În urechile sufletului meu, venind de departe, din țara mea scumpă din sătuțul meu drag, dela ferestrele căsuței mele iubite, aud ecoul unei melodii, unui cântec sfânt, pe care în această seară, atâția ani dearândul l-am auzit și l-am cântat: „O, ce veste minunată“!

A fost odată. Astăzi totul pare numai un vis, căci realitatea este așa de crudă față de trecut. Și totuși câtă liniște și pace e acum în sufletul meu. O Doamne Iisuse Hristoase, aicea în fața morții la datorie, la care m'a chemat neamul meu, botezat în numele Tău prea sfânt, datorie în fața căreia e sfânta și mântuitoarea Crucea patimilor Tale, aici unde ca om, trebuie să îndur multe necazuri și greutăți vremelnice și moartea chiar dacă așa-mi va fi sortit, aicea Doamne, simt în sufletul meu, renăscând odată cu sfânta Ta Naștere, dorul ferbinte al unei vieți creștinești.

Se naște în sufletul meu puternic dorința ferbinte, de-a lupta contra aceluia ce au vrut să calce în picioare și să întineze Preasfântul Tău

nume, și de-a muri întru Hristos Mântuitorul meu, nou născut, ca prin această moarte, trecând la viață veșnică, să las copiilor mei și celor ce vin în urma lor, numele de creștin, așa cum eu l-am moștenit.

În ziua aceasta mare și sfântă, în ziua aceasta înălțătoare și unică pentru întreg neamul omenesc, când Fiul lui Dumnezeu se naște ca om pentru mântuirea noastră, mă adresez vouă tuturor celor dragi și scumpi care ați rămas acolo la căsuțele voastre, aceluia pentru care noi am venit la rândul nostru aicea unde suntem: Nu plângeți! Știu că de câte ori gândul vă poartă spre mine, în slăbiciunea voastră și durerea despărțirii, ochii vi se înlăcrămează și nu mai conțeniți cu oftatul, dar astăzi lăsați să coboare în inimile voastre întreaga lumină a celui ce se naște, azi, lăsați să plece din ele toată durerea și întristarea căreia să-i ia locul mângâierea și înțelegerea, iar minții voastre luminate și înseninate, să înțeleagă pe deplin marea chemare la care noi am răspuns atunci când noi ne-am despărțit.

Căci să nu uitați, noi pe lângă drapelul scump al țării ce-l purtăm cu noi biruitor pe aceste meleaguri îndepărtate, ducem în fruntea noastră biruitoare Crucea lui Hristos. Deaceia zic: Nu plângeți gândindu-vă la noi. Ci mândri și cu inima la cel de Sus, rugați-vă pentru biruința noastră în numele lui Hristos Dumnezeu.

Eu în această clipă mărețată, plecând genunchii mă înalț smerit cu gândul la cel de Sus și mă rog Lui.

Doamne Dumnezeul meu, Tu carele ne-ai învrednicit pe noi să ne împărtășim și în acest an de mărețul praznic al nașteri uniceului prea iubit fiu al Tău și Dumnezeul nostru Iisus Hristos, dă-mi mie umilul tău rob, putere și sănătate să-mi îndeplinesc datoria de care m'ai învrednicit, iar scumpilor mei părinți, soție și copilaș și tuturor o Doamne, dă-le fericire și viață lungă, pentru ca dacă bine vei voi Tu, să-i mai revadă odată, ca împreună să laudăm și să preamărim prea sfânt numele Tău. „Amin.“

Și mâine, mâine când clopotele în limba lor răsunătoare, o să vă cheme pe toți să vă îndreptați pașii spre sfânt locașul Domnului, noi de aici de sub vâjăitul de gloanțe și obuze, împreună cu voi, plecând genunchii, vom prea mări sfânta venire a Mântuitorului pe lume cântând: „Nașterea Ta Hristoase Dumnezeule, o laudăm și o mărim“!

Caporal **Constantin Bob**
Batalionul de Moși „Avram Iancu“, Comp. Comandă
oficiul poștal Militar Nr. 62. Pe front,
în munții Caucașului

Pacea sufletului.

Gândindu-ne la bunătatea sădită în sufletele oamenilor — o fărâmitură doar din nemărginita bunătate a lui Dumnezeu —, care îi îndeamnă să săvârșească fapte bune, ne apropiem de cunoașterea uneia din cele mai minunate caracteristici ale profunzimii firii omenești.

Tainicul îndemn spre făptuirea bună nu doarme nicicând, îl simțim mereu — iar atunci când nu ascultăm de el, se mișcă ceva înlăuntrul nostru, cuprinzându-ne neliniștea.

Tare neliniștit se va fi simțit fariseul din parabelă (Luca, 18, 10—14), căci de multe ori bunătatea sădită în sufletul lui s'a agitat, văzând că nu e ascultat și că păcatele se îngrămădesc — ca, pentru potolirea neastâmpărului sufletului său, să încerce ametește conștiinței lui, strigând în templu: „Dumnezeule... nu sunt (păcătos) ca ceilalți oameni“, adăugând în sine: deci nu mă mai chinui!

Chinurile sufletului aceluia fariseu au putut avea o tărâie neegalată nici chiar de cele mai mari dureri trupești — căci așa e zidită conștiința oamenilor: ca să le frământeze și chinue mereu sufletul pentru faptele lor rele, până când o apucă pe calea cea bună.

Ce alta îi rămânea fariseului de făcut decât să se îndrepte și, asemenea umilului vameș, să cerșească milostivirea cerească pentru păcatele lui.

Trufașul fariseu, și ca el mulți alții — fie pentru că i-a ademenit prea tare păcatul, fie pentru că recunoașterea deșertăciunii închipuitei lor superiorități ar fi egală cu nimicirea falsului lor nimb — nu vreau să se îndrepte.

Unora ca aceștia le rămâne un paliativ, cu care își adorm, temporal, conștiința: înșelarea de sine, înlocuirea unor lipsuri sufletești reale cu valori sufletești imaginare.

Fariseul, ca să-și adoarmă conștiința care îi tot amintea păcatele, a trebuit să se îmbrace în haina unor virtuți practicate de baremi cu gura, dacă nu cu fapta, de aceea se lăuda că nu e hrăpăreț, nici nedrept și nici necredincios în căsătorie, ci postește și dă zeciuială (Luca, 18, 11—12).

Totașa ca acel fariseu, fac și urmașii lui de azi.

Cine nu l-a auzit și văzut încă pe fariseul hrăpăreț al zilelor noastre care, lăudându-se mereu cu ajutoarele pe cari le dă celor săraci — aduși la sapă de lemn, câteodată, chiar de el —, dela un timp se crede un al doilea... Mecena.

Sau nedreptul, care tot strigând că face

tuturor dreptate — măcar că are în vedere numai propriile sale interese — dela un timp se crede dreptatea personificată.

Și cel desfrânat, care — după ce și-a îndestulat pottele până la secătuirea puterilor — atâta tot strigă că e cast până când și el crede că așa e, deși glasul conștiinței îi șoptește din adâncurile sufletului său: păcătosule!

Apoi fariseul acela care deși știe că e un om cu puteri mărginite, totuși mereu face caz de deșteptăciunea lui până când — mai cu seamă când e dintre cei sus puși, ridicați în slavă de corul celor mici — și el se crede un adevărat... geniu.

Cât de amară e revenirea la realitate a acestor înșelători, înșelați de ei înșiși! Căci glasul conștiinței — care nu moare de tot până când purtătorul ei trăește —, odată tot răsbate, dând la o parte mușamaua întinsă peste călcările în picioare ale binelui și cutremurând întreaga lor ființă.

Fariseii pot fi fățarnici față de alții, față de propria lor conștiință însă, nu le oferă apărare nicio viclenie.

La împăcarea cu necrutătoarea noastră conștiință ne conduce numai desăvârșita îndreptare — singura în stare să ne facă părtași ai păcii sufletești și milostivirii cerești, iertătoare de păcate.

L. D.

Ș T I R I

Pomenirea eroilor dela Stalingrad. În toate bisericile din orașele și satele întinsului românesc s'au făcut Dumineca trecută rugăciuni pentru eroii români căzuți la Stalingrad. În Catedrala din Caransebeș s'a oficiat parastas de către P. Sf. Sa Părintele Episcop Veniamin, asistat de către un sobor de preoți, în prezența autorităților civile și militare.

„Necesitatea religiei“, conferința păr. profesor Dr. Ilarion V. Fețea : cu subiectul de mai sus a fost ascultată ca o caldă și vibrantă apologie a religiei, prin excelență a creștinismului. Definind religia ca pe o legătură a omului cu Dumnezeu, conferențiarul arată că legătura este sădită ca o nobilă pecete în sufletul fiecărui om de către Creator. Omul perfect este om religios, potrivit de altfel și cuvântului Scripturii, *zis-a cel nebun în gândul său, nu este Dumnezeu*. Sentimentul religios completează pe celelalte sentimente, omul religios fiind om perfect. Totașa religia completează viața individului, *îl este necesară*. Ea umple, cu belșugul sau cu armonia ei, viața individului. Societatea, totuși, are mare trebuință de religie. La baza organizării sociale stă principiul ierarhic, principiu religios. Conferențiarul, dublat de însuflețirea preotului, trece prin toate compartimentele vieții sociale, în care

cheagul de fond este religia. Combate cu vervă toate acuzele ce i se aduc, atât de pe nedrept, uneori religiei. Insuficiența omului judecă de atâtea ori pieziș sau cu patimă religia, care nu poate fi înlocuită sau depășită fără a distruge societatea, care în bună parte este fructul religiei...

Conferința a fost ascultată de însuși P. S. Episcop Veniamin, amfitrionul conferențiarilor străini. Corul Reuniunii a executat bine câteva bucăți corale.

Astăzi conferențiază păr profesor *Dr. Sojron Viad* dela Academia Teologică din Oradea-Timișoara despre *lupta pentru cruce*.

Cercuri religioase. În *Gladna română*, cercul religios Fârdea din protopopiatul Făgetului a ținut o foarte isbită ședință publică.

Sfânta Liturghie a fost oficiată în sobor de preoții: George Garoiu, Emil Damsa - Fârdea, Vasile Racolța - Gladna, Ion B. Mureșianu - Zolt și Victor Iclozan - Mâtnic, predica fiind rostită de păr. Emil Damsa.

După masă, în spațioasa sală a școlii primare, a avut loc ședința publică. În fața unui public pentru care sala a devenit neîncăpătoare, păr. Emil Damsa, președintele cercului, a deschis ședința prin cuvinte adânc simțite și pline de adevăr, privitoare la credința strămoșească și la destinul românismului.

Conferința, a fost dezvoltată în mod liber, atrăgător, cu mult dar de convingere, de păr. Ion B. Mureșianu. Pe înțelesul tuturor, a vorbit despre „Dumnezeu și minunatele lucruri ale mâinilor Sale“, referindu-se marginal la probleme actuale, bisericești, spirituale și naționale, reclamate de starea faptică din comună.

Doamna învățătoare Ecaterina Sirbu din loc, înțeleapta aranjatoare a bogatului program compus din 18 alese puncte corale și impresionante declamări, a rostit frumoasa și mult pilduitoarea cuvântare: „Despre întrebuintarea trupului și lupta în contra ispitelor“.

În numele comunei politice, mulțumește dl notar Aurel Sirbu, părintele Emil Damsa încheind ședința cu alese cuvinte.

Duminecă 17 Ianuarie a. c., preoții aparținători cercului Călnic, au ținut ședință în *Călnic*. S'a săvârșit sf. Liturghie în soborul preoților: L. Voin - Ezeriș, C. Draghici - Moniom, P. Albeanu și G. Păleanu - Călnic. La priceasnă predică pr. L. Voin despre „Cuvântul Domnului“, îndemnând pe credincioși să vină cât mai mulți și mai regulat la sf. biserică.

Tot în această zi „Oastea Domnului“ din Călnic și-a serbat 13 ani de existență. Au luat parte între alții mai mulți credincioși din Reșița-Română cu corul Oastei de acolo care a și dat răspunsurile la sf. Liturghie. După masă la orele 14 a avut loc în localul școlii o frumoasă serbare religioasă. Cuvântul de deschidere îl rostește pr. P. Albeanu arătând importanța Oastei Domnului apoi se recitează de eleve poezii religioase iar corul execută cântări. Serbarea la sfârșit la orele 17 când întreaga asistență trece la sf. biserică unde același sobor săvârșește Vecernia, făcând rugăciuni de pace a toată lumea.

Botezarea sectarilor din Rueni. Duminecă în 24 Ianuarie a. c. au fost botezați în sf. biserică din Rueni și cei din urmă 3 sectari cari mai rămăseseră în această parohie. În mai puțin de jumătate de an, prin râvna tânărului preot Aurel Lazăr cu laudabilul concurs al învățătorului Valeriu Tătucu, rătăciții au

fost readuși la matcă. Cu ocazia botezării celor din urmă trei sectari s'a organizat o adevărată solemnitate religioasă și bisericească, la care a participat aproape întreg satul, preotul predicând despre însemnătatea Botezului.

Ordinea predicilor din sf. noastră catedrală din Caransebeș, începând din 31 Ianuarie și până la 3 Iunie 1943:

Duminecă	31 Ianuarie,	Prot. Isaia Suru.
"	7 Februarie,	Pr. Traian Dobromirescu.
"	14 "	Pr. Prof. Iova Firca.
"	21 "	Pr. Prof. Aurel Stuparu.
"	28 "	Diac. Prof. Virgil Turcan.
"	7 Martie,	Prof. Diac. Dr. M. Chialda.
"	14 "	Pr. Traian Dobromirescu.
"	21 "	Pr. Prof. Aurel Stuparu.
Joi	25 "	Ierom. Iustinian Dalea.
Duminecă	28 "	Prot. Gh. Vior.
"	4 Aprilie,	Pr. Prof. Dr. Péfru Rezuș.
"	11 "	Prot. Prof. Dr. Z. Munteanu.
"	18 "	Pr. Prof. Octavian Tursa.
Joi	22 "	(denie) Prot. Isaia Suru.
Vineri	23 "	(la punerea în mormânt) Arhim. Prof. Dr. L. Busuloc
"	23 "	(la denie) Pr. Petru Toma, secretar eparhial.
Luni	26 "	(Lunia Paștilor) Ic. stfor. Prot. Romul G. Ancușa, consilier referent eparhial.
Duminecă	2 Mai,	Pr. Cornel Pițigoi.
"	9 "	Protodiacon Teodor Roșca.
"	16 "	Prot. Prof. Dr. Gh. Cotoșman.
Vineri	21 "	(SS. Constantin și Elena) Diac. Cornel Olariu.
Duminecă	23 "	Pr. Iova Firca.
"	30 "	Pr. Pavel Bogoevici.
Joi	3 Iunie,	(Ziua Eroilor) Diac. Ilie Câmpianu.

Căminul Cultural din Caransebeș a organizat Dumineca trecută a doua conferință pentru popor. Dl primar al orașului, Dr. I. Rădulescu, a ținut o conferință despre „Problema aprovizionării în timp de război“. Au dat concurs la această serbare: Corul Căminului Cultural sub conducerea dlui profesor D. Cusma, au recitat poezii elevii școlii normale, ai gimnaziului de fete și ai școlii primare.

Pentru Palatul Invalizilor. În urma colectei făcute în comunele noastre din Eparhie pentru „Palatul Invalizilor“, au început a încurge sume frumoase, mai ales unde preoțimea noastră și-a înțeles deplin chemarea. Așa de exemplu parohia Herendești a trimis Lei 5120; Honorici 3196; Sacul 7845; Jena 4100; Visag 2255; Ciuta 3600 Lei. Harnicul prim episcop Traian Carabaș din Lugoj, dela 31 credincioși de ai bisericii noastre de acolo, săraci și mai înstăriți, a adunat frumoasa sumă de Lei 13.320.

Pe viitor vom continua cu publicarea sumelor intrate. *Casieria eparhială.*

PARTEA OFICIALĂ

CONCURS.

În baza deciziei Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 5403 B. ex 1942, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de preot în parohia de cl. II-a din comuna **Prilipăț**, protopresbiteratul Mehadiei, parohie devenită vacantă prin pensionarea preotului Erimia Borchescu.

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială în întindere de 32 jug. cadastrale.
2. Casa parohială cu grădină, intravilan și supraedificatele economice necesare.
3. Birul parohial 300 Lei anual.
4. Veniturile parohiale uzitate.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nicio altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificația recerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Prilipăț, prin Prea on. oficiu protopopesc al Mehadiei.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Prilipăț din ședința consiliului parohial, ținută în ziua de 27 Decembrie 1942.

Președinte:

Pavel Bogoveci

Secretar:

Sofronie Sârbu

În conțelegere cu Oficiul protopresbiterat ort. rom.

2—3

Iosif Câmplanu
protopop

CONCURS.

Se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru ocuparea postului de preot la parohia vacantă de clasa II-a din comuna **Luncavița** protopopiatul Mehadiei, jud. Severin

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială, în extindere de 32 jugăre.
2. Casă parohială cu supraedificate.
3. Bir parohial 1500 Lei anual.
4. Veniturile parohiale uzitate.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificațiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea I. P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Luncavița, prin Onor. Oficiu protopopesc al Mehadiei în Orșova.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea Cucernicului protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Luncavița din ședința consiliului parohial, ținută în 3 Ianuarie 1943.

Președinte:

Pr. adm. **Toma Suru**

Secretar:

Mihail Armaș

În conțelegere cu Oficiul protopresbiterat:

2—3

Iosif Câmplanu
Protopop

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Băncii „Craina“ institut de credit, comerț și industrie s. p. a. în lichidare din Teregova, sunt invitați a participa la

Adunarea generală ordinară,

care se va ține în ziua de **21 Februarie 1943 ora 11 a. m.** la sediul Băncii cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, bilanțul anual, raportul comisiei de lichidare, al consiliului de cenzori și darea absoluturului pe anul de gestiune 1942.
2. Propuneri.

Observare: În cazul când la ziua fixată nu se va prezenta numărul de acționari statutari, pentru a se putea ține adunarea conform statutelor, aceasta se va considera amânată pentru ziua de 28 Februarie 1943, când se va ține la aceeași oră și în acelaș local indiferent de numărul acționarilor cari vor participa.

Teregova, la 31 Ianuarie 1943.

Comisia de lichidare:

Președinte:

ss. Grama Nicolescu

Membri:

ss. Gheorghe Băciță**ss. Crișan Roșoți**